

## Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen  
Miljöbyrån, S4

Beslutande  
Minister  
Jesper Josefsson

Föredragande  
Vattenbiolog  
Mikael Wennström

Justerat  
Omedelbart

---

### Nr 39

Avtal om nyttjanderätt för nedläggning av  
telekommunikationskabel på allmänt vatten.

ÅLR 2022/6287

80 S4

#### Beslut

Landskapsregeringen beslutar att teckna avtal med *Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab* om nyttjanderätt att lägga ner telekommunikationskabel enligt **bilaga S424E18**.

#### Motivering

Avtal tecknas enligt villkor 1 i landskapsregeringen beslut S424E03, bilaga 1 (brev 12 S4) per den 11.1.2024 (ÅLR 2022/6287).

#### Bakgrund

Landskapsregeringen beslöt 11.1.2024 (S424E03, ÅLR 2022/6287) att bevilja Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab nyttjanderätt att lägga ner telekommunikationskabel på allmänt vatten i enlighet med ett antal villkor. Beslutet föregicks av att lagtinget i sitt budgetbeslut för 2024, i enlighet med 25 § 2 mom. LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, gav nyttjanderätt till landskapets allmänna vatten för utläggning av fiberoptisk sjökabel för en tid om högst 40 år och på de villkor landskapsregeringen i övrigt beslutar.

---

---

## AVTAL

### Parter

Ålands landskapsregering, nedan kallad landskapsregeringen

samt

Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab, FO nr. 2418749-8, nedan kallad Komin eller innehavaren av nyttjanderätt.

### Bakgrund och ändamål

Komin inkom i maj 2022 med en anhållan om tillstånd att förlägga telekommunikationskabel på havsbotten i de allmänna vatten som förvaltas av landskapsregeringen. Avtalet rör nyttjanderätt för Komin att lägga ner telekommunikationskabel i de allmänna vattnen i enlighet med landskapsregeringen beslut 11.1.2024 (dnr ÅLR 2022/6287).

### Avtalsområde

Nyttjanderätten beviljas en viss begränsad del av fastigheterna 62-894-1-1 samt 417-894-1-1, i enlighet med den sträckning som framgår av landskapsregeringens beslut ÅLR 2022/6287. Kartskiss över sträckningen bifogas. Fastigheterna utgör del av de allmänna vatten som förvaltas av landskapsregeringen.

### Villkor

Nyttjanderätten beviljas i enlighet med de villkor som framgår av landskapsregeringens beslut dnr ÅLR 2022/6287, se bilaga, samt i enlighet med punkterna i detta avtal.

I detta ingår rätt att lägga ner telekommunikationskabel på allmänt vatten i enlighet med den sträckning som framgår av ansökan och underhålla kabeln, rätt att tillfälligt disponera det utrymme som är nödvändigt för att utföra anläggnings-, underhålls- och avvecklingsarbeten, samt en skyldighet att avveckla kabeln.

Nyttjanderätten omfattar inte en senare förnyelse av kabelanläggningen i sin helhet. För detta krävs en ny anhållan om nyttjanderätt till landskapsregeringen.

### **Avtalstid**

Nyttjanderätten gäller högst 40 år från och med datum för tecknande av nyttjanderättsavtalet. Förlängning av tiden för nyttjanderätten förutsätter att innehavaren av nyttjanderätten anhåller om och beviljas förnyad nyttjanderätt.

Tiden för avveckling ingår i tiden för nyttjanderätt.

### **Införande av avtal i fastighetsregistret**

Komin har rätt att låta inskriva detta avtal i fastighetsregistret. Komin svarar för offentliga avgifter i anslutning till avtalsobjektet.

### **Möjlighet till vite**

Om en eller flera av de skyldigheter som följer av villkoren i landskapsregeringens beslut dnr ÅLR 2022/6287 på ett väsentligt sätt inte uppfylls, kan landskapsregeringen vid vite förelägga innehavaren av nyttjanderätt att uppfylla skyldigheterna.

Landskapsregeringen ska, före vitesföreläggandet skickas, informera innehavaren av nyttjanderätt om grunderna för det planerade föreläggandet, på vilket sätt och inom vilken tid villkoren eller punkterna ska uppfyllas samt om vitesbeloppets storlek och de grunder enligt vilka vitesbeloppet bestäms. Innehavaren av nyttjanderätt ska därefter ha minst två månader på sig att yttra sig och ge sin förklaring.

Storleken på vitet bestäms med beaktande av skyldighetens art och omfattning, betalningsförmåga samt övriga omständigheter som inverkar på saken.

### **Hävning av avtalet**

Landskapsregeringen har rätt att neka fortsatt nyttjanderätt och säga upp avtalet om innehavaren av nyttjanderätt trots föreläggande av vite på ett väsentligt sätt inte uppfyller eller bryter mot en eller flera av de skyldigheter som följer av villkoren i landskapsregeringens beslut dnr ÅLR 2022/6287.

Hävning av avtalet fråntar inte innehavaren av nyttjanderätt skyldigheten att avveckla kabeln samt vidta de åtgärder som följer av villkor 18 i beslut dnr ÅLR 2022/6287.

Om nyttjanderättshavaren inte inom tio år räknat från och med datumet för tecknande av nyttjanderättsavtalet påbörjat anläggningen av kabeln, har landskapsregeringen rätt att neka fortsatt nyttjanderätt och säga upp avtalet.

Uppsägning ska ske skriftligen minst 1 år före nyttjanderätten upphör.

Före en sådan uppsägningsprocess påbörjas ska innehavaren av nyttjanderätt informeras och höras.

### **Tvist**

Tvist i anledning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna, i andra hand avgöras av Ålands tingsrätt.

Detta avtal är upprättat i två exemplar varav parterna tagit var sitt.

Ort och datum

Mariehamn den 5 mars 2024

Ålands landskapsregering

---

Minister  
Jesper Josefsson

Ort och datum

Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab

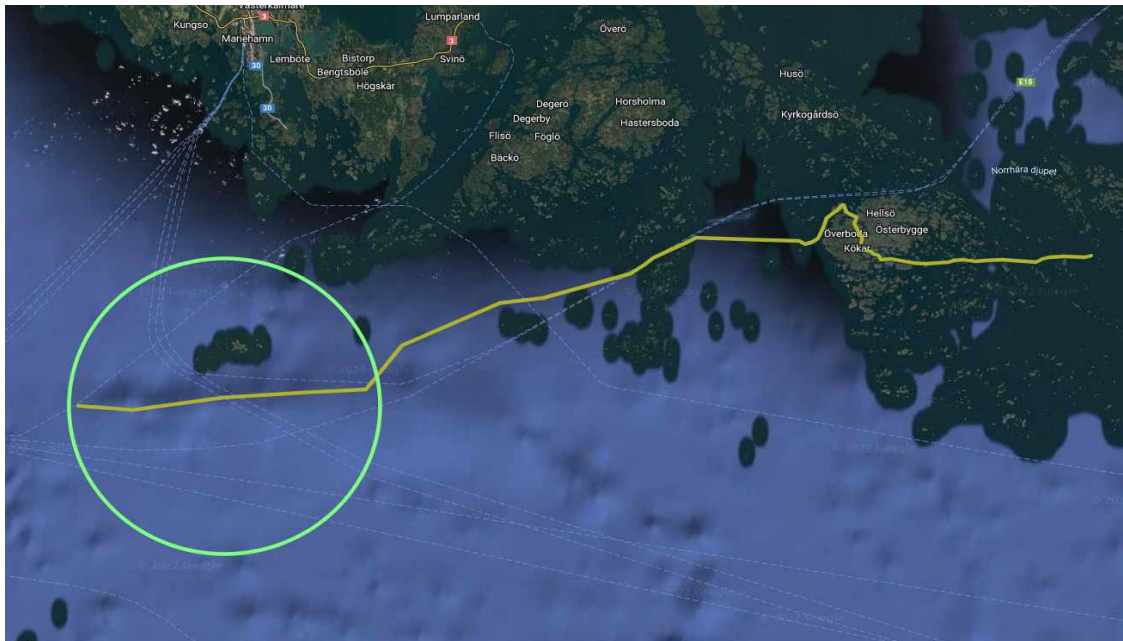
---

Hans Mikael Holmström

Bilagor: Skiss över det berörda vattenområdet med inritad sträckning.

Beslut om nyttjanderätt för nedläggning av telekommunikationskabel på allmänt vatten 11.1.2024, dnr ÅLR 2022/6287.

Skiss över det berörda vattenområdet med inritad sträckning.



Hänvisning  
Er anhållan inkommen den 9.5.2022

Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab  
Österbygge  
AX-22730 KÖKAR

Kontaktperson  
Vattenbiolog Mikael Wennström  
telefon +358 (0)18 25455  
mikael.wennstrom@regeringen.ax

hasse@aland.net

Ärende

## **Anhållan om nyttjanderätt för nedläggning av telekommunikationskabel på allmänt vatten**

### **Beslut**

Landskapsregeringen beslutar att nyttjanderätt kan beviljas Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab (nedan kallad Komin eller verksamhetsutövaren) att lägga ner telekommunikationskabel på allmänt vatten i enlighet med den sträckning som framgår av ansökan och med följande villkor:

1. Avtal om nyttjanderätt tecknas mellan Komin och Ålands landskapsregering innan arbetet med nedläggning av kabel inleds.
2. Verksamhetsutövaren, eller av den anlitate underleverantörer, som ansvarar för eller utför nedläggning och drift av kabeln ska ha näringsrätt för sådan verksamhet. Bedrivs annan verksamhet på Åland med anledning av telekommunikationskabeln som faller utanför dessa verksamhetsområden behövs ny näringsrätt som täcker också de andra verksamhetsområdena.
3. Överlåtelse till tredje part ska notifieras till och godkännas av Ålands landskapsregering. Den nya parten måste ansöka om och beviljas näringsrätt om sådan saknas.
4. Nedläggning och drift av kabel samt genomförande av behövliga undersökningar ska ske med beaktande av sjö- och miljösäkerhetskrav, behoven av och förutsättningarna för det nationella försvaret, gränssäkerhet, sjöfart, maritim industri, energiproduktion, gruvverksamhet, turism, fiske och fritidsverksamhet samt befintliga projekt med tillhörande rättigheter och annan användning av havsområdet. Innehavaren av nyttjanderätt ska också i sina aktiviteter iaktta den allmänna försiktighetsprincipen för att förebygga och minimera skador. Arbeten ska utföras på ett sådant sätt att minsta

möjliga olägenhet vållas övriga verksamheter och allmänheten och på ett sådant sätt att andras anläggningar inte skadas.

Anmälan om var och när nedläggningen av kabeln genomförs ska göras till landskapsregeringen minst två veckor på förhand, per epost till [registrator@regeringen.ax](mailto:registrator@regeringen.ax). I anmälan ska beskrivas på vilket sätt nedläggningen av kabeln kommer att genomföras.

5. Nedläggning och drift av kabel samt genomförande av behövliga undersökningar ska ske med beaktande av den särskilda karaktär dessa vatten har enligt lagen (1966:13) om rätt till allmänt vattenområde. Särskilt ska negativ påverkan på möjligheterna att idka jakt och fiske, fritt färdas på området samt annat allmänt nyttjande undvikas.
6. Verksamhetsutövaren ska följa vad som i lagar eller internationella avtal är stadgat och/eller föreskrivet. Verksamhetsutövaren ska tillse att samtliga erforderliga tillstånd för nedläggning och drift av kabel samt genomförande av behövliga undersökningar inhämtas, samt att berörda myndigheter informeras i god tid innan verksamhet påbörjas. Till detta hör tillstånd från finska försvarsmaktens huvudstab.
7. Landskapsregeringen konstaterar att kabelutläggning är en sådan typ av verksamhet där det kan finnas krav på miljögranskning enligt 6 kap 18 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland. Närmare information om behovet av miljögranskning kan ges av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.
8. Oberoende av krav på tillstånd eller miljögranskning måste de allmänna kravbestämmelserna i kap 4 vattenlag (1996:61) för landskapet Åland följas, och då särskilt 1, 4, 6 och 7 §§. Av detta följer att bästa möjliga plats och bästa möjliga teknik ska väljas.
9. I enlighet med 2 § landskapslag (1998:82) om naturvård ska all slags verksamhet förfaras så att skada undviks på naturen inklusive landskapsbilden där det är möjligt. Kan sådan skada inte undvikas skall de åtgärder vidtas som behövs för att motverka eller minska skadan, om det kan ske utan oskäligen kostnader.
10. I enlighet med 13 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen och 2 § 7 mom. i landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet ska verksamhetsutövaren i god tid utreda om någon fast fornlämning kommer att beröras av kabelnedläggningen och i så fall genast göra en anmälan om detta till landskapsregeringen för överläggning. Rubbande av fasta fornlämningar förutsätter enligt 1 § i fornminneslagen tillstånd av landskapsregeringen. Landskapsregeringen rekommenderar att kabelkorridoren bör vara minst 30 meter bred på vardera sidan om linjen, att en marinarknologisk konsult är inkopplad redan i planeringsstadiet och att

materialet granskas av marinarkolog. En svenskspråkig rapport ska överlämnas till landskapsregeringen.

11. Nyttjanderätten ger rätt att lägga ner telekommunikationskabel på allmänt vatten i enlighet med den sträckning som framgår av ansökan och underhålla kabeln under 40 år. I detta ingår att tillfälligt disponera det utrymme som är nödvändigt för att utföra anläggnings-, underhålls- och avvecklingsarbeten. Nyttjanderätten omfattar inte en senare förnyelse av kabelanläggningen i sin helhet. För detta krävs en ny anhållan om nyttjanderätt till landskapsregeringen.
  12. Nyttjanderätten omfattar de utredningar och undersökningar som behövs inför nedläggning av telekommunikationskabel på allmänt vatten i enlighet med ansökan. Nyttjanderätten omfattar inte i utredningar i annat syfte. För undersökningarna gäller särskilt följande villkor:
    - För utförande av undersökningar krävs näringsrätt eller tillfällig näringsrätt enligt gällande lagstiftning.
    - Samtycket till undersökningar är inte exklusivt. Undersökningarna får inte hindra andra aktörer från att utföra undersökningar inom samma område.
    - Samtycket gäller enbart för den sökande verksamhetsutövaren och kan inte överföras till någon del till tredje part. Detta utesluter inte nyttjandet av underleverantörer för att utföra själva undersökningarna.
    - Undersökningarna får endast utföras under en tidsperiod om tre år från enskilt samtyckes beslutsdatum. Landskapsregeringen, i egenskap av förvaltare av de allmänna vattnen, har möjlighet att återta samtycket om villkoren inte iakttas.
    - Anmälan om var och när undersökningar genomförs ska göras till landskapsregeringen minst två veckor på förhand, per epost till [registrator@regeringen.ax](mailto:registrator@regeringen.ax). I anmälan ska det ingå var, när och vilken typ av undersökningar, inklusive metodik, som planeras.
  13. Ägare av kablar och rör eller parter som ansvarar för deras underhåll ska om möjligt avtala skriftligen om förfaringsättet då kablar korsar varandra. Korsningar ska ske enligt avtal på ett sådant sätt att befintliga kablar och rör förblir oskadade. Om ägaren till kabeln eller rörledningen är okänd eller om ett korsningsavtal av annan orsak inte har slutits innan arbetet påbörjas ska korsningen göras på ett sådant sätt att befintliga kablar och rör förblir oskadade. I sådana fall ansvarar den som lägger den nya kabeln för hela kostnaden. Ägaren till befintliga kablar och rör kan i sådana fall inte kräva tilläggsersättning. Den nya kabeln ska dras så vinkelrätt som möjligt mot den befintliga
-



kabeln. Korsningspunktskoordinater och en detaljerad beskrivning av förfarings sättet ska meddelas ägaren av varje kabel eller rör samt landskapsregeringen, såvida sådan information som inte kan delges enligt lagstiftning eller myndighetsbeslut.

14. Verksamhetsutövaren förbinder sig att svara för inmätning av kabelns slutliga sträckning.
15. Verksamhetsutövaren förbinder sig vidare att delge uppgifter om kabelns sträckning samt samtliga inhämtade data från de undersökningar som behövs inför nedläggningen av kabeln till landskapsregeringen. Uppgifterna ska delges i i koordinatsystemet ETRS-TM35FIN och höjdsystem N2000. Inmätningarna levereras i DWG- eller ESRI Shape-format; övriga uppgifter i överenskommet format.

Överlämnande av uppgifter gäller inte data som inte kan delges landskapsregeringen enligt lagstiftning eller myndighetsbeslut. Data ska delges senast tre månader efter kabeln lagts ner. Informationen hanteras i enlighet med förvaltnings- och offentlighetslagstiftningen.

16. Före verksamheten avslutas ska en plan för avveckling av kabeln lämnas in till tillsynsmyndigheten och till Ålands landskapsregering i god tid, dock senast sex månader före avvecklingen inleds. Tillsynsmyndigheten kan utifrån planen meddela erforderliga föreskrifter om avveckling. Om verksamhetsutövaren önskar förlängning av nyttjanderätten genomförs en förnyad prövning efter särskild anhållan.
17. Verksamhetsutövaren svarar själv för alla kostnader och eventuella skador som kan uppstå med anledning av verksamheten.
18. Landskapsregeringen har möjlighet att efter utlåtande gällande säkerhetspolitiska aspekter från försvarsministeriet neka eller återta ett samtycke.

Landskapsregeringen beslutar vidare att nyttjanderätten gäller 40 år från och med datum för tecknande av avtal om nyttjanderätt i linje med lagtingets budgetbeslut för år 2024. Landskapsregeringen tar som nästa steg fram förslag till avtal om nyttjanderätt och anvisningar för tecknande av avtalet.

Ingen ersättning erläggs för nyttjanderätten.

### **Motivering**

Landskapsregeringen förvaltar över de allmänna vattnen, det vill säga de landskapsägda vatten som ligger utanför byaråtgång, i enlighet med 1 § lagen om rätt till allmänt vattenområde inom landskapet Åland (ÅFS 1966:13).

För att genomföra byggnation på allmänt vatten krävs att landskapsregeringen beviljar nyttjanderätt i enlighet med 2 kap. 2 och 3 §§ vattenlag (1996:61) för landskapet Åland. Ärendet har beretts i enlighet med landskapsregeringens principer för beslut om rådighet på allmänna vatten (ÅLR 2018/1144). Efter genomgång av punkt 1 – 2 i principbeslutet är den sammanvägda bedömningen att nyttjanderätt kan beviljas. En genomgång av de punkter som anges i principbeslutet görs i **bilaga 1**.

Enligt lagtingsordning (2011:97) för Åland kan fast egendom som tillhör landskapet överlåtas endast med lagtingets samtycke eller enligt vad som bestäms genom landskapslag. Av landskapsregeringens *Anvisningar för verkställande av budgeten för år 2023* framgår att lagtingets samtycke ska inhämtas för avyttrande av fastigheter och övrig fast egendom och att samma förfarande tillämpas för såväl försäljning som överlåtelse av nyttjanderätten till någon av landskapets fastigheter för 20 år eller mer. Vidare sägs att lagtingets samtycke företrädesvis inhämtas genom att landskapsregeringen framlägger förslag om överlåtelsen i ett budget- eller tilläggsbudgetförslag. Detta kan göras genom att landskapsregeringen anhåller om fullmakt från lagtinget att ingå ett avtal om nyttjanderätt.

Lagtinget antog 14 december 2023 budget för år 2024 för landskapet Åland. I budgetbeslutet ingår en fullmakt, i vilken lagtinget ger samtycke vad gäller nyttjanderätten till landskapets allmänna vatten för utläggning av fiberoptisk sjökabel mellan Finland och Sverige via Åland för en tid om högst 40 år och på de villkor landskapsregeringen i övrigt beslutar.

Villkoren för nyttjanderätt för nedläggning av telekommunikationskabel har samordnats och överensstämmer med landskapsregeringens principbeslut gällande samtycke att utföra undersökningar på landskapet Ålands allmänna vattenområde (ÅLR 2022/6473). Enligt gällande praxis ersätts ingen ersättning för nyttjanderätten.

### **Bakgrund**

Komin inkom i maj 2022 med en anhållan om tillstånd att förlägga telekommunikationskabel på havsbotten i de allmänna vatten som förvaltas av landskapsregeringen. Av ansökan framgår kabelns planerade sträckning. Den sökande önskar nyttjanderätt så länge som ledningen är i drift, dock föreslås att nyttjanderätten regleras till högst 50 år.

Efter att ansökan lämnades in framkom att Komin representerar bolaget Eastern Light Finland I Oy (Eastern Light). Enligt en senare inlämnad fullmakt företräds Eastern Light av Komin "*i ärenden som rör tillstånd, samtycken och kabeldragningar inom landskapet Åland*". I mail klargör Eastern Light att bolaget inte driver någon verksamhet på Åland, och inte heller kommer att bedriva någon verksamhet på Åland i framtiden. I mailet sägs att all infrastruktur kommer att ägas och underhållas av Komin och att Komin redan bedriver telekomverksamhet i sitt eget fiberoptiska nät på Kökar, samt planerar att utöka sitt nät till

andra delar av Åland, bl.a. för att underlätta för framtida etablering av datacenters med kraftförsörjning från åländsk vindkraft.

I september 2022 anordnades ett möte för informationsutbyte och samråd mellan Eastern Light, Komin och landskapsregeringen. På mötet konstaterades att det fanns ett antal obesvarade frågor innan ärendet kunde handläggas vidare. Deltagarna kom överens om att Komin begär ett utlåtande av Ålands landskapsregering för att klargöra de processer som behövs för att förverkliga projektet inom Åland. I sitt svar i mars 2023 (071 S4 210323) konstaterade landskapsregeringen att det krävs beslut om rådighet till den del nedläggningen av kabel sker på allmänna vatten men det i övrigt inte krävs tillstånd för kabelutläggning, drift och underhåll till de delar landskapsregeringen är ansvarig myndighet. Kabelsträckning enligt ansökan framgår av **bilaga 2**. På kartan visas den riktgivande användningen av de allmänna vattnen enligt havsplan för Åland, som antogs av landskapsregeringen 2021.

Minister

Jesper Josefsson

Vattenbiolog

Mikael Wennström

#### BILAGOR

Bilaga 1. Remissprocess och genomgång av punkter i principbeslut  
Bilaga 2. Karta  
Bilaga 3. Besvärsanvisning

#### FÖR KÄNNEDOM

Fiskeribrån, härst  
Kulturbrån, härst  
Maija Häggblom, härst  
Ralf Häggblom, härst  
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,  
Norragatan 17, AX-22100 MARIEHAMN